

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНА ФІЛОСОФІЯ: АКСІОЛОГІЧНІ, МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ»

Компонента освітньої програми – *обов'язкова*

Освітньо-професійна програма	Філософія
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) – доктор філософії
Мова навчання	українська, англійська
Профайл викладача	Рупташ Ольга Василівна – зав. каф. філософії та культурології, д.ф.н., доцент; https://philcult.chnu.edu.ua/spivrobotnyky/zaviduvach/
Контактний тел.	+380505791163; 0372-584878
Е-mail:	o.ruptash@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=6739
Консультації	очні: вівторок з 14.30 до 15.30 – Ольга Рупташ середа з 14.30 до 15.30 – Марія Чікарькова онлайн: за попередньою домовленістю

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ – на матеріалі публікацій провідних сучасних філософів розвинути навички філософування аспірантів шляхом виявлення у текстах філософських проблем, визначення головних ідей щодо їх розв'язання, критичного аналізу засобів їх обґрунтування й доведення, висловлення власних ідей, філософської позиції і побудови системи аргументів і контраргументів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	сем	с.р.		л	Сем	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Теми занять	Змістовий модуль 1.							
Тема 1. Предмет, об'єкт і методи дослідження сучасної філософії	2	2		2				
Тема 2. Роль філософії у соціально-культурних змінах (Саллі Хесленгер «Культура і критика», Юрген Габермас «Криза Європейського Союзу: Відповідь»)	4	2	2	8				
Тема 3. Філософія фемінізму (Дженіфер Сол «Мова, фемінізм, расизм», Марта Нуссбаум «Кордони справедливості»)	4	2	2	8				
Разом за ЗМ1	10	6	4	18				

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2.							
Тема 4. Філософія розуму/свідомості (Деніел Деннетт «Ілюзія користувача свідомості»; Девід Чалмерс «Як ми можемо розв'язати мета-проблему свідомості?»)	4	2	2	10				
Тема 5. Нейрооснова свідомості (Пол і Патриція Черчленд «Філософські, теоретичні та емпіричні праці зі свідомості»)	4	2	2	8				
Разом за ЗМ 2	8	4	4	18				
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 3.							
Тема 6. Філософія і мораль: виклики сьогодення (Аніта Л.Аллен «Клятва моральної цілісності», Джозеф Рац «Нормативність і Інший»)	4	2	2	8				
Тема 7. Філософські виміри цифрового світу (Девід Чалмерс «Віртуальне як цифрове»)	4	2	2	8				
Тема 8. Ціннісно-смысловий контекст сучасної філософії освіти (Лінда Мартін Алкофф «Що б це означало “деколонізувати педагогіку”?»: педагогіка звільнення Енріке Дюсселя»)	4	2	2	8				
Разом за ЗМ 3	10	6	6	24				
Разом годин	30	16	14	60				

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Щоб успішно завершити цей курс, необхідно:

- прочитати філософські праці й усно відповідати на семінарах, брати участь у дискусіях з приводу прочитаного (30% від загальної оцінки);
- написати аргументовані роздуми, опублікувати їх на дискусійному форумі та зробити експертні оцінки аргументованих роздумів інших учасників курсу (30% від загальної оцінки);
- скласти іспит (40% від загальної оцінки).

Види та форми контролю

Форми поточного контролю: усна відповідь і/або письмова робота здобувача вищої освіти. Форма підсумкового контролю – усний іспит.

Засоби оцінювання: теоретичні питання; практичні завдання; аргументовані роздуми; створення інфографіки, інтелект-карти та словникової статті на задану тему; презентація на задану тему.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна «Сучасна філософія: аксіологічні, методологічні та соціальні аспекти» вивчається упродовж I семестру та складається з трьох теоретичних модулів та підсумкового контролю. Упродовж семестру здобувач вищої освіти може набрати Максимально 60 балів.

Підсумковий контроль передбачає отримання максимально 40 балів. Він складається з двох форм роботи: теоретичної і практичної. Теоретичний блок складається з двох питань,

що підсумовують вивчений матеріал та за умови успішного розкриття кожне питання може бути оцінене максимум у 10 балів. Практичний блок складається з практичного завдання, яке оцінюється максимум у 20 балів. Тести виконуються на платформі до початку іспиту.

За умови успішної роботи В межах теоретичних модулів, виконання всіх форм роботи на підсумковому контролі, за результатами навчання з курсу аспірант/ка має можливість Отримати максимально 100 балів.

Підсумкова кількість балів після закінчення вивчення навчальної дисципліни переводиться в оцінку за національною системою та шкалою ЄКТС. При виставленні загальної оцінки враховуються такі критерії:

Оцінка за шкалою ЄКТС / Сума балів за всі види навчальної діяльності / Оцінка за національною шкалою	
A / 90-100 балів / Відмінно	виставляється у разі, якщо аспірант/ка: – постійно готувава(в)лася до занять згідно з програмою дисципліни, бра(в)ла активну участь в обговоренні теоретичних питань і першоджерел; – глибоко та всебічно розкрива(в)ла зміст питань, використовуючи тексти першоджерел; – показа(в)ла уміння аналізувати, узагальнювати навчальний матеріал, формулювати висновки; – продемонструва(в)ла уміння формулювати власну філософську позицію та аргументовано доводити її; – переконливо та логічно виклада(в)ла матеріал, проявля(в)ла творчий підхід до виконання завдань; – належним чином викона(в)ла завдання для самостійної роботи; – допуска(в)ла під час усних відповідей та виконанні практичних завдань окремі незначні неточності.
B / 80-89 балів / Добре	виставляється у разі, якщо аспірант/ка: – розкрива(в)ла згідно з програмою дисципліни зміст питань, використовуючи тексти першоджерел; – роби(в)ла узагальнення та висновки з окремих питань; – викона(в)ла завдання для самостійної роботи; – під час усних відповідей не завжди повно й аргументовано виклада(в)ла матеріал, а під час виконання практичних завдань мали місце окремі неточності.
C / 70-79 балів / Добре	виставляється у разі, якщо аспірант/ка: – розкрива(в)ла згідно з програмою дисципліни зміст питань, але недостатньо / не завжди використовува(в)ла тексти першоджерел; – формулюва(в)ла висновки з окремих питань семінарських занять; – не проявля(в)ла належної активності під час семінарських занять; – допуска(в)ла окремі неточності під час усних відповідей, виконанні завдань.
D / 60-69 балів / Задовільно	виставляється у разі, якщо аспірант/ка: – відповіда(в)ла на окремі питання, які обговорювалися; – формулюва(в)ла висновки з окремих питань; – під час підготовки до семінарських занять майже або зовсім не використовува(в)ла першоджерела; – не проявля(в)ла активності на семінарських заняттях; – частково викона(в)ла завдання для самостійної роботи; – у відповідях та/чи під час виконання завдань допусти(в)ла багато неточностей або декілька грубих помилок.
E / 50-59 балів / Задовільно	виставляється у разі, якщо аспірант/ка: – відповіда(в)ла на окремі питання, які обговорювалися; – допусти(в)ла численні неточності під час усних відповідей, виконанні завдань, демонструючи лише репродуктивний рівень

	<p>засвоєння навчального матеріалу без його осмислення,</p> <ul style="list-style-type: none"> – не вмі(в)ла сформулювати свою позицію, проаналізувати або порівняти різні погляди щодо обговорюваного питання/розв'язання філософської проблеми; – прочита(в)ла лише деякі (менше половини) рекомендовані першоджерела; – не проявля(в)ла активності на практичних заняттях; – частково викона(в)ла завдання для самостійної роботи; – під час усних відповідей, виконанні завдань допусти(в)ла численні помилки та неточності.
<p><i>Fx / 35-49 балів / Незадовільно</i> з можливістю повторного складання</p>	<p>виставляється у разі, якщо аспірант/ка:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поверхнево розкри(в)ла зміст питань, які розглядалися; – допусти(в)ла суттєві помилки при усних та письмових відповідях; – поверхнево ознайоми(в)лася з рекомендованими першоджерелами; – не викона(в)ла більшу частину завдань для самостійної роботи; – не проявля(в)ла активності на семінарських заняттях; – допусти(в)ла принципові помилки під час виконання завдань.
<p><i>F / 0-34 балів / Незадовільно</i> з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</p>	<p>виставляється у разі, якщо аспірант/ка:</p> <ul style="list-style-type: none"> – не завжди міг/могла розкрити зміст питань, які розглядалися; – допуска(в)ла суттєві помилки під час усних відповідей та письмових відповідях, тестуванні; – не прочита(в)ла рекомендовані першоджерела; – не викона(в)ла завдання для самостійної роботи; – не проявля(в)ла активності на семінарських заняттях; – на підсумковому контролі не вмі(в)ла розкрити зміст окремих питань, передбачених програмою дисциплін.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Під час вивчення дисципліни варто спиратися на конспекти лекцій, текстові, аудіо- та відео матеріали для самостійної роботи, рекомендовану основну літературу та список першоджерел. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи ті питання задля формування продуктивної дискусії з проблем навчальної дисципліни.

Високо оцінюється **прагнення студентів**:

- ✓ регулярно відвідувати заняття;
- ✓ планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал;
- ✓ активно працювати на семінарах: брати участь в обговоренні дискусійних питань, роботі малих груп;
- ✓ доповіді мають бути змістовними, з опорою на наукові й філософські твердження, приклади з реального життя, мистецтва;
- ✓ повною мірою долучатися до активних форм навчання;
- ✓ виконувати завдання в системі Мудл у встановлені терміни;
- ✓ дотримання навчальної етики.

Обов'язковою вимогою є дотримання норм академічної доброчесності.

Освітня діяльність (викладача і студента) під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співпраці та **академічної доброчесності**. Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу під час вивчення навчальної

дисципліни регламентовано:

- ✓ «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivets_koho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwwb/polozhennia-chnu-pro-plahi_at-2023plusdodatky-31102023.pdf

Студенти, як і викладачі, несуть особисту відповідальність за випадки порушення відповідних норм, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше – бали, зараховані студентам за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності призводить до анулювання нарахованих за виконані попередні види роботи з НД балів.

Використання електронних додатків на основі ШІ вітається як сучасний інструмент для самоосвіти і виконання окремих завдань, які не передбачають самостійної усної чи письмової відповіді студентки/а на поставлене питання чи розв'язання тестового завдання, самостійного прочитання текстових фрагментів, перегляду відеоматеріалів, їхнього аналізу, розуміння та авторського (творчого) викладу результатів такої роботи студенткою/ом. У всіх інших випадках використання таких додатків без чіткого зазначення як і з якою метою вони використовувалися вважається порушенням норм академічної доброчесності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Бодрійяр Ж. Симулякри і симуляції. Київ: В-во Соломії Павличко «Основи», 2004. 118 с.
2. Воронкова В. Г. Філософія цифрової людини і цифрового суспільства: теорія і практика: [монографія]. Запоріжжя: ВД «Гельветика», 2022. 460 с.
3. Почепцов Г. Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 257 с.
4. Рупташ О. В. Поняття смислу в гуманітарнонауковій парадигмі знання [Текст] : монографія. Чернівці : ЧНУ, 2015. 334 с.
5. Станіславів Р.М. Категорія справедливості в розрізі феміністичного підходу Марти Нуссбаум. URL: https://www.nor-ijournal.com/wp-content/uploads/2021/11/NJD_72_2-53-54.pdf
6. Сучасна філософія: основні розділи, поняття, проблеми, ідеї: Навчальний посібник / А. І. Бойко, І. П. Гудима, О. В. Кулешов, Т. О. Дроздова, В. С. Даценко, О. М. Кожем'якіна. [За ред. О. В. Кулешова]. Черкаси: ФОП Гордієнко Є. І., 2017. 154 с.
7. Чікарькова М. Антропоцентричний аспект гуманізму як методологічна проблема // Людинознавчі студії: [зб. наук. пр.]. Дрогобич: Науково-видавничий центр ДДПУ ім. І. Франка, 2010. С. 16–27.
8. Чікарькова М. Дискусійність поняття «духовна культура» в сучасних українських наукових студіях // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. 2016. № 3 (12). С. 234-242. Фаховий.
9. Шпарага, Ольга. Само- та взаємоповага: по той бік абстрактності та соціального приниження. УКРАЇНА МОДЕРНА Число 26. Тематичний випуск. URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/1106-1883-1-PB-1.pdf>
10. Alcott, Martin Linda (2016). What Would it Mean to Decolonize Pedagogy?: Enrique Dussel's Pedagogics of Liberation. Philosophy of Education 72:19-31. URL : https://www.philofed.org/_files/ugd/803b74_f1714f53321a4cd28e8e2b481aa3c180.pdf
11. Alcott, Martin Linda (2020). Feminism, Speaking for Others, and the Role of the Philosopher. Stance 9 (1):85-105. URL : <file:///C:/Users/user/Downloads/document.pdf>
12. Allen, Anita L. (2023). Vowing Moral Integrity: Adrian Piper's Probable Trust Registry. European Journal of Analytic Philosophy 19 (1):2-28. URL: <https://doaj.org/article/c47e159a0e4f491591ed995b95564855>

13. Becker, C., & Saul, J. (2023). Language, Feminism, and Racism: A Meeting with Jennifer Saul, PhD. *Stance: An International Undergraduate Philosophy Journal*, 16(1), 98–117. <https://doi.org/10.33043/S.16.1.98117>
14. Chalmers, David J. (2019). The Virtual as the Digital. *Disputatio* 11 (55):453-486. <https://consc.net/papers/virtualdigital.pdf>
15. Chalmers, David (2020). Debunking Arguments for Illusionism about Consciousness. *Journal of Consciousness Studies* 27 (5-6):258-281. <https://consc.net/papers/debunking.pdf>
16. Chalmers, David (2020). How Can We Solve the Meta-Problem of Consciousness? *Journal of Consciousness Studies* 27 (5-6):201-226. <https://consc.net/papers/solving.pdf>
17. Chalmers, David (2020). Is the Hard Problem of Consciousness Universal? *Journal of Consciousness Studies* 27 (5-6):227-257. <https://consc.net/papers/universal.pdf>
18. Chikarkova M. Philosophy in the digital epoch: potential development and challenges // *Схід*. 2019. № 1 (159). С. 68-71.
19. Churchland, Paul M. & Churchland, Patricia S. (2003). Recent work on consciousness: Philosophical, theoretical, and empirical. In Naoyuki Osaka (ed.), *Neural Basis of Consciousness*. Amsterdam: John Benjamins. pp. 49-123.
20. Dennett, Daniel C. (2019). Will AI Achieve Consciousness? Wrong Question. *Wired* 1 (19.02.2019). URL: <https://philpapers.org/archive/DENWAA.pdf>
21. Dennett, Daniel C. (2021). The User-Illusion of Consciousness. *Journal of Consciousness Studies* 28 (11-12):167-177. DOI: 10.53765/20512201.28.11.167 URL: <file:///C:/Users/user/Downloads/user-illusion.pdf>
22. Dennett, Daniel. Free will as an Achievement. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/AUB_commencement.pdf
23. Filyanina, Nelya. Olga Ruptash, Viktoriia Chitishvili, Olga Rudenko, Valentyna Sinelnikova. Problems of Humanitarian Discourse in Modern Philosophies. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. Volume 11, Issue 2, Special Issue XXII, 2021, 143-148. <http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110222/PDF/110222.pdf>
24. Haslanger, Sally (2021). Reproducing Social Hierarchy. *Philosophy of Education* 77 (2):185-222. URL : https://www.philofed.org/_files/ugd/803b74_4f85f07c6fa04c28863eea591d2d6509.pdf?index=true
25. Karnouskos S. Artificial Intelligence in Digital Media: The Era of Deepfakes // *IEEE Transactions on Technology and Society*. 2020. № 1(3). P. 138 – 147.
26. Nussbaum, Martha C. (ed.) (2006). *Frontiers of justice: disability, nationality, species membership*. Belknap Press.
27. Nussbaum, Martha C., The Feminist Critique of Liberalism (the text of The Lindley Lecture for 1997, given by Martha C. Nussbaum). URL: <https://kuscholarworks.ku.edu/bitstream/handle/1808/12410/The%20Feminist%20Critique%20of%20Liberalism-1997.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
28. Saul, Jennifer (2018). (How) Should We Tell Implicit Bias Stories? *Disputatio* 10 (50):217-244. <https://sciendo.com/article/10.2478/disp-2018-0014>
29. Walker, Margaret Urban (forthcoming). Review of Martha Nussbaum, *Frontiers of Justice: Disability, Nationality, Species Membership*. *Ethics*. https://epublications.marquette.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=&httpsredir=1&article=1146&context=phil_fac